

A KÖRNYEZETVÉDELEM JELENLEGI HELYZETE A VAJDASÁGI MAGYAR OKTATÁSBAN

Szerző: **HUSZKA Lilla**, III. évfolyam (lillahuszka@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HORÁK Rita** tanársegéd

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Korunk egyik égető problémája a környezetszennyezés, hiszen a hulladék tárolása és kezelése, a víz, a talaj, és a levegő szennyezése súlyos gondokat okoznak világszerte. Sokan a megoldást a jövő generációinak megváltozott, környezettudatos(abb) hozzáállásában látják. A környezeti neveléssel, annak fontosságával néhány évtizeddel ezelőtt kezdtek el foglalkozni világszerte, főleg a fejlettebb országokban, de mára már nálunk is szép számban jelennek meg különböző törekvések ebben a témakörben. Köztudott, hogy a környezeti attitűdök kisiskolás korban alakíthatóak legjobban – mikor még a gyermekek sokkal fogékonyabbak a környezetükre –, ezért nagy szükség van arra, hogy ebben az időszakban minél több pozitív példával és környezetbarát magatartással találkozzanak. Ebben jut kulcsfontosságú szerep a tanítóknak, akik feladata a gyerekek környezeti attitűdjeinek fejlesztése, a tanulók környezettudatos szokásainak kialakítása.

A dolgozat célja betekintést nyújtani abba, hogy mennyire áll kooperációban a vajdasági magyar oktatás és a környezetvédelmi nevelés. A kutatáshoz szükséges anyagot anonim kérdőívek segítségével gyűjtöttük be, a vajdasági általános iskolák alsós tanulóitól és tanítóitól. A munka képet ad a gyermekek környezetvédelemmel kapcsolatos tudásáról és ismereteiről, de foglalkozik azzal is, hogy a gyerekek – saját bevallásuk szerint – milyen módon és milyen mértékben járulnak hozzá környezetük megóvásához. A dolgozat ismerteti a tanítók környezeti nevelésben felhasznált eszközeit, hogy milyenek tartják intézményük felszereltségét a témát illetően, valamint hogy ők mennyire foglalkoznak a környezeti attitűdök kialakításával. A kutatás rámutat arra, hogy az általános iskola alsó osztályaiban a gyerekek leginkább csak a Környezetünk (1. és 2. osztály), illetve a Természet és társadalom (3. és 4. osztály) tantárgyak keretein belül foglalkoznak, hallanak a környezetvédelem fontosságáról, ennek integrálása más tárgyakba kevésbé jellemző, és ez főképp az illető pedagógus beállítottságától, hozzáállásától és találékonyságától függ.

Kulcsszavak: általános iskolák, környezetvédelem, Vajdaság, nevelés

THE CURRENT STATUS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE HUNGARIAN-DIVISION EDUCATION IN VOJVODINA

Author: **Lilla HUSZKA**, third-year student (lillahuszk@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Rita HORÁK**, assistant

Institution: University of Novi Sad, Teacher Training Faculty in Hungarian, Subotica

Environmental pollution is one of the most severe issues of the era, since the storage and treatment of waste as well as the pollution of water, soil, and air cause serious challenges all around the world. The solution to the problem is an altered and more environmentally-conscious environmental behaviour of the future generation. The importance of Environmental Education was realized only a few decades ago, mostly in more developed countries, but it can also be noticed that effort has been made in this matter in our country as well. It is common knowledge that environmental attitudes can be most effectively formed among primary school children when students are more receptive towards their environment; thus, it is crucial to ensure that as many positive examples and instances of environmentally-friendly behaviour as possible reach them at this age. Teachers have a key role to play in the development of children's environmental attitudes and the formation of environmentally conscious behaviour.

The purpose of the present study is to reveal the relationship between environmental education and the educational system in the Hungarian divisions in Vojvodina. Data has been collected through questionnaires conducted among lower-grade primary school pupils and teachers. The survey provides insight into the knowledge of children regarding environmental protection as well as their contribution to environment protection based on self-reflection. The study also displays the tools applied in environmental education by teachers and their opinions on the school facilities regarding various educational tools and equipment. In addition, teachers' self-reflection on the effort to form environmentally-conscious behaviour among children is also touched upon. Research shows that lower-grade primary school pupils learn about the importance of environmental protection only within the frames of the subjects, titled *Our Environment* (first and second grade) and *Nature and Society* (third and fourth grade). The integration of this matter into other subjects is rather scarce which is also related to the personal commitment, attitude and preference of the teacher, as well.

Keywords: **elementary schools, environmental protection, Vojvodina, education**

TRENTNO STANJE EDUKACIJE O ŽIVOTNOJ SREDINI U MAĐARSKOM OBRAZOVANJU U VOJVODINI

Autor: Lila HUSKA, III godina studija (lillahuszka@gmail.com)

Mentor: Dr. Rita HORAK, asistent

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Subotica

Jedan od najvećih problema današnjice jeste zagađivanje životne sredine, jer zagađivanje vazduha, zemljišta, vode predstavlja problem u celom svetu. Mnogi smatraju da je rešenje u rukama generacije koja ima drugačiji, promenjen stav, i koja je ekološki svesnija. Edukacijom životne sredine, njenim značajem počeli su da se bave pre više decenije u celom svetu, najviše u razvijenijim zemljama, a danas se i kod nas vide u velikom broju različiti poduhvati vezani za ovu temu. Opšte je poznato da se stavovi prema životnoj sredini formiraju u nižem uzrastu, kada su deca zainteresovana i osetljiva na svoje okruženje. Zato je važno da se u ovom periodu sretnu sa što više pozitivnih primera i upoznaju ekološko ponašanje.

U tome ključnu ulogu igraju nastavnici, čiji je zadatak da razvijaju ekološki stav kod dece, da kod njih formiraju ekološki prihvatljivo ponašanje i navike.

Cilj rada je da se pruži uvid koliko su u saglasnosti mađarsko obrazovanje u Vovodini i ekološko obrazovanje. Potrebni materijal prikupljen je u vidu anonimnih anketa od dece nižih razreda u vojvođanskim osnovnim školama, kao i od njihovih učitelja.

Rad daje sliku o znanju dece vezano za zaštitu životne sredine, a bavi se i pitanjem kako i na koji način deca doprinose očuvanju životne sredine.

U radu se govori o tome koja sredstva nastavnici upotrebljavaju u obrazovanju kada je u pitanju životna okolina, njihovo mišljenje o opremljenosti ustanove vezano za edukaciju o životnoj sredini, odnosno koliko se oni bave formiranjem stava o životnoj sredini kod dece. Istraživanje ukazuje na to da deca nižih razreda u osnovnim školama čuju i bave se životnom sredinom, i to u okviru udžbenika "Svet oko nas" (1. i 2. razred) i "Priroda i društvo" (3. i 4. razred). Integracija sa drugim nastavnim predmetima nije tipična, i ona zavisi od stava, snalažljivosti pedagoga.

Ključne reči: osnovne škole, ekološko obrazovanje, Vojvodina, obrazovanje